

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Segneri E Societate Jesu, Qvadräginta
Sermones**

Segneri, Paolo

Antverpiae, 1695

Sermo X. Dominicâ secundâ Quadragesimæ. Ad paradisi amorem excitandum inter fideles, non aliud ipsis pro debili nostra capacitate repræsentatur, quàm primus animæ beatæ ingressus in gloriam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52734](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52734)

dulgentiam absolutionis aeternae praesentis pena ambitione mereamur. Quid impedit, etiam sub vestris pretiosae tegmine, Caeciliae, Melaniae, Paulae, Elisabethae exemplo, setosum cingulum celare? cur nobilem etiam & militarem dexteram flagellum sanguine tinctum dedecet quale Ludovici, Henrici, Caroli, Casimiri, Principes tam Illustres vibrarunt; Hoc meum est iudicium, Auditores; ita

ego sentio; nec quisquam vestrum inhumanitatis me arguat, si vos ad vestrimet odium videar adhortari; nullus enim vestri amor pio huic odio praestat, quod praemajori malo minus eligat. Audite eximium Divi Gregorii dictum, & memori illud mente tenere, cum quo & petorabo: *Audenter dico, salutari hostia post mortem non indigebimus, si ante mortem DEO ipsi Hostia fuerimus.*

SERMO DECIMUS.

DOMINICA SECUNDA.

Domine bonum est nos hic esse. Matth. 17.

I. D caelum! ad caelum! fideles devotissimi! ad caelum! estne aliquis vestrum, qui ad tantam gloriam concupiscat ascendere? Ecquid nobis porro est cum isthac lachrimarum valle, ubi nil nisi singultus & gemitus, arumnae & miseriae audiuntur? Locuples egenum, egenus locupletem, servus Dominum, Dominus servum criminatur, & nemo sorte sua contentus vivit. Formosa est Rachel, sed sterilitate affligitur: Lia facunda est, sed formam destituitur: Naaman locuples est, sed lepra scaret: potens est Augustus, sed liberis caret: formidandum se praebet Tiberius, sed una amicis caret: verbo, nullius,

quantumvis modici boni plena in hoc mundo & quieta possessio est, Potentiam principum infestant rebelles; aulicorum gratia invidiae patet; litteratos livor aemulorum ardit; divitum quietem fures perturbant; aemulorum voluptates corrivalium discordiae intervertunt. Nil aliud mundus est, quam invidiae, rixarum, periculorum, sollicitudinum, & angustiarum coagulum. Et nos in tantarum miseriarum loco morari diutius? Existimabat Seneca, naturam dolo ingenioso hominem circumvenisse, dum illum ratione privatum primo intro duxit in mundum; si enim perspexitam sibi mundi malignitatem ante ingressum habuisset, nullus sane unquam adiecisset animum, eundem intrandi: *Nihil tam fallax*, inquit, ni

bil tam insidiosum, quam vita humana, non me Hercule quisquam accepisset, nisi daretur insidiis. Nos autem diurnam mundum experientiam probe novimus, & tamen eidem arctissime adhaeremus. Ad caelum, ad caelum! O fideles meilad caelum! ad caelum! si corpore illuc ascendere necdum licet, saltem animo licebit: si illic presentibus esse nondum datur, saltem mente eo adspirare concessum est. Sed quid agendum, ut ad locum tam excelsum possimus eluctari? nolite solliciti esse: mutuum, si necesse sit, curram accipiam: non illum Medææ, aut Triptolemi, quid enim mihi cum fabulis? sed curram Eliæ. Nolite tamen timere, etsi igneus sit, *Currus equorum igneorum*: Igneus quidem est, sed lucet solum ac fovet, non amburit. Igneus autem sit, necesse est; non enim omne desiderium in caelum nos rapit, nisi quod fervet. Cum supra nubes paulatim levabimur, ac primum animæ in caelos ingressum videbimus, liquidissimam voluptate animus perfundetur, ut D. Petro contigit, cum in Thaboræo vertice tenuem cœlestis gloriæ radium intueretur: paulatim verò tanto gaudii torrente exundabimus, ut cum Paulo exclamare cogamur: dissolvite catenas, rumpite compedes, & vincula, *quis me liberabit de corpore mortis hujus?* Attentas ergo dicenti aures, præbete, & experiemini, quantum mihi, non dicendi facultate, sed argumenti magnitudine adpromittam.

II. Imaginetur sibi vestrum aliquis, cui lubet, illum fatalis horæ articu-

R. P. Segneri Quadragesimale.

lum, quando à medicis conclamatus, terram cœlo propediem permutabit, fractaque jam voce supremum dicet, valete genitores, consanguinei, amici! paradus me expectat, in domum Domini ibimus. Imaginetur sibi postea, spiritum, corporeis vinculis exsolutum, in paratum Prophetæ currum generoso sese saltu librare: ego me socium addam, & laxatis frænis, ac concitatis equis, volatu præpete in auras levabimur. O quale iter, quam curiosum, unius horæ spatio emetendum nobis erit? illud nimirum; quod anhelavit Propheta Regius, dum præsentis vitæ calamitates futurorum gaudiorum spe solatus, sæpius ingeminavit: *videbo caelos tuos, opera digitorum tuorum, Lunam & stellas, quæ tu fundasti!* Transibimus ergo primò per omnes aëris regiones; infimam quidem ex reflexis solis radiis calidam; supremam ex vicinia sphaeræ igneæ calidissimam; mediam autem, utrinque licet caloribus obsessam, admirandam tamen antiperistatî nativum sibi frigus tuentem. In hisce regionibus vastissimam illam ventorum patriam admirabimur, & occultas irarum ac mutæ discordiæ causas intelligemus, unde nimirum corpora subtilissima vim habeant, eradicandis silvis, diruendis ædificiis, totique telluri concutiendæ parem. Videbimus miram genesin Iridis, quæ nubes tam speciosè pingit; roris, quo flores lactantur? pluviarum, quæ campos & præta irrigant; nivium, quæ montium cacumina dealbant; grandinum, quæ sementem & segetes depopulantur:

Q

nec

nec ullus erit, qui insultantis more
 nobis, ut Jobo, exprobrat; *nunquid
 12. ingressus es thesauros nivis, aut the-
 sauros grandinis aspexisti?* Tum pri-
 mum intelligemus, quid fuerint ex-
 halationes illæ igneæ, quæ sub Co-
 metarum nomine tantos Principes
 terruerunt; quid ignes illi fatui, dra-
 cones volantes, stellæ cadentes, ignei
 exercitus, hostiliter inter se mutuo
 intra nubes collisi: cumque officinas
 illas ingrediemur, ubi fulgura, toni-
 trua, & fulmina cuduntur, non opus
 erit longo studio; sed palam vide-
 bimus fulgur non esse aliud, quam
 ignem latè extensum, fulmen verò es-
 se ignem arctè condensatum: tunc
 sciemus, cujus dexteræ impulsu ex-
 cussa fulminis tela, *tangam à bene
 Sapiens. 5.22. curvato nubium arcu in locum certum
 ferantur;* tunc clarè dijudicabimus,
 an tonitru nil aliud sit, quam titio
 in nube frigida subito extinctus, ut
 deliravit Anaxagoras, an verò vapor
 vehemens è nubibus elisus, ut Aristo-
 teles censuit. Nec timendum est, ne
 rerum istarum aspectu terreamur;
 tunc enim omni turbine ac tempe-
 state superiores, neque solliciti an-
 plius erimus, ne vinea grandine aut
 domus fulmine feriat, neve posses-
 siones nostræ undarum eluvione sub-
 sidant: timeant illi, qui in terris mo-
 rantur, auræ cœlique injuriis obno-
 xii; nos verò omnem aëris regionem
 supergressi, innoxie intramus spheram
 ignis non jam furentis, uti in terra
 velut in exilii loco solet, sed placidi ac
 tranquilli, velut in patria ac propria
 suâ sede constituti. Hæc omnia præ-

tervecti mirabimur, nos centum
 viginti sex, sexcenta & triginti mil-
 liariorum millia sine nullo lassitudinis
 sensu emensos, jamjamque vicinam
 lunæ spheram hilari vultu salutabi-
 mus.

III. Hæcine illa est, dicemus,
 quæ quondam tam parva mihi video-
 batur, nunc verò tam grandis appa-
 ret? En facem illam admirandam,
 quæ tot fatigat ingenia, ac in rubo-
 rem dare solet, quod Planetam tellu-
 ri vicinissimum assequi non possit.
 Jam tandem video, quid sint illæ
 maculæ, tantæ curiositate à criticis ob-
 servatæ: jam tandem intelligo, unde
 lunæ eclipses & deliquia, unde
 incrementa, & imminutio, unde or-
 bis plenus & cornutus, unde vultus
 toties mutatus ac discolor: unde tan-
 dem mira illa luminis & umbræ vi-
 cissitudo, quæ maximam quidem
 mortalibus utilitatem affert, aliam
 men ab ingratis mercedem non ac-
 cipit, quam inconstantia criminatio-
 nem. O fatui philosophi! qui alium
 sibi mundum in lunæ concavo fabrica-
 cati sunt, divisum in planities, suta-
 gentem in montes, effusum in maria,
 expansum in plagas inhabitatas; nun-
 quam miseris illa felicitas obigit, ut
 huc conscendere, & errorem dedis-
 cere possent. Quanto multi pretio
 hanc sibi scientiam compararent, quò
 ego modò polleo, ut penetrare pos-
 sent occultos & admirandos influxus,
 qui hinc in terram derivantur, ac cla-
 rè nôssent, an luna reciprocantem
 continuo fluxu ac refluxu impellit
 oceanum; cur ipsa singulari sympha-
 thia

thiâ argentum potiùs in terræ visceribus gignat, quàm aurum ut Sol, aut ferrum ut Mars, stannum ut Jupiter, plumbum ut Saturnus, cuprum ut Venus, argentum vivum ut Mercurius, qui horum metallorum progenitores esse creduntur. Sic loquimur, Auditores, ut stupore absorpti in vestro jam cælo vos esse credetis: sed eja, incitemus equos, altiùs, altiùs nobis migrandum est.

Superatâ Lunæ spherâ Mercurio propinquabimus, inde Veneri, nec diu in eorum contemplatione morati, ad Cælum solare properabimus, confecto jam quatuor millionum milliariorum itinere; tanta enim juxta Astrorum peritos à superficie terræ ad solem distantia est. Videbimus igitur molem, centies, sexagies sexies globo nostro terraqueo majorem, *gloriâ Domini plenam*, formosam, lucidam atque ornatam, quam sacræ paginæ ad exprimendam ejus magnitudinem *gigantis* nomine compellant, ad describendam verò pulchritudinem *sponsum* indignant. Videbimus, inquam, solem in quarta cælorum spherâ locatum, ac Principis instar in medio territorii sui residentem, suæque virtutis ac lucis radios quaquaversum ita aptè dispensantem, ne aut vicinus nimium terram resolvat in cineres, aut nimium remotus gelu & frigore eandem constringat. Videbimus, illum cor mundi esse, unde vita in plantas, flores, herbas, arbores, & animalia diffunditur; illum providere stellis ordinare dies, dimetiri annos, stationes dividere, atque ut

Principem decet, non pigrum & immobilem, ut quidam Solem sibi finxit, sed strenuum, indefessum, & in subjectæ telluris beneficium semper inquietum, motu continuo circumgyrari: *lustrans omnia in circuitu*: adeo *Zool. 1. 6.* ut unius horæ spatio præter unum millionem centum sexaginta milliariorum millia conficiat, cursu tantò magis rapido, quantò magis alto, & elevato. Ad hunc aspectum exclamabitis, ubi est modò Eudoxus ille miserandus, cui si vel semel solem in tanta contueri vicinia, ejusque metiri magnitudinem, & observare motus licuisset, non horruisset ab ebullienti vapore vivus consumi: en ego hac voluptate perfruo omnis periculi securus! Indignabimini Democrito, Metodoro, Euripidi, & Anaxagoræ, quorum primi Solem frustum ferri candentis, reliqui glebam auro illitam, in primi artificis despectum esse credebant. O Divinam majestatem, & magnitudinem! exclamabitis, qualis erit viva tua pulchritudo, si tantus, actualis in imagine mortua compares! Heu omnis mihi mora fastidiola est, & una dies mille anni videntur, dum accedam vicinior, & Te contuear: *quando veniam & apparebo ante faciem DEI*? Agedum ergo celeriter reliquas spherâs volatu potiùs, quàm cursu permeemus. En vicini sedi Empyræ accedimus, sedi, inquam, illi, de qua David meus prædixit: *videbitur Dominus in gloria sua.* *Pf. 101. 1.*

V. Sed uno saltem oculi obtutu Martis, Jovis, & Saturni globum inspiciamus, per horum enim spherâs trans-

transeundum est, eorumque magnitudine, influxu, & motu observato, calum astriferum ingrediemur, quod ad mentem D. Augustini non ex eo, quòd motu careat, sed quòd solidissimum sit, *firmamentum* appellatur. Nullus dubito, quin locum tam amœnum Paradisum esse credatis: sed aberratis etiamnum, procul ille adhuc, ac longius à firmamento distat, quàm terra à firmamento, & tamen hoc à terra, juxta peritorum calculum, centum & sexaginta millionum milliariorum intercapedine dividitur. Quid vobis inter hæc de vastissimo illo cœli sinu videtur, intra cujus amplitudinem stellarum fixarum statio est? *non deficientes*, Ecclesiastico teste, *non deficientes in vigiliis suis*. Hem iste locus est, quem Græcia superba suam dixit esse coloniam, dum stellas singulas crimine aliquo infames, certique Herôis propriam sedem fecit. Amens certè est, qui sibi fingit, ibi morari Hercules, Perseos, Cepheos, Bootes, Andromedas & Ariadnas, ceterumque stellarum vulgus astronomis notum. Quin obstupescite temeritatem! in loco adeò delizioso, non solum aquilas & cignos, sed urfos etiam, & dracones posuere, fortassis ut hoc figmento Cœli horrorem & nauleam mortalium animis ingenerarent, pluresque in inferno pœnarum socios nanciscerentur. O quàm volupe erit, intueri purissimum illud aurum, sed nullâ mixtum scoriâ, ut est omne terrenum; illam crystallum, sed non fragilem, illam lucem, sed nunquam deficientem,

Ezech. 43.
11.

Movebitur tunc vobis fortassis curiositas, conjecto adhuc uno in terram obtutu, ejus elegantiam cum Cœlesti comparare; sed ò quæ præcipitia quæ distantia, quæ profunditas! tunc experiemini dictum illud Isaïæ: *oculi vestri cernent terram de longè*. Ubi, dicetis, ubi locorum terra est, mea quondam habitatio? ubi domus mea, ubi penates, ubi villæ & suburbanæ? ubi chara patria? ubi es? ubi Italia, ubi Europa? heu non agnoscitis vos amplius; totum, quod video, mihi tenue punctum videtur: ò quàm spissa nox mortalibus incubat, si cum hac luce, cum hoc sereno cœli aspectu, quo perfruor, comparetur! Et tamen erat non nemo, qui suadere ausus est, cœli possessionem periculo exponere, ut unum telluris palmum fundo meo adjicerem. O stulti, ò amentes! ad quid tantum laboris, ad dilatandos possessionum fines? *Punctum est, punctum est, in quo navigatis, in quo bellatis, in quo regna disponitis, punctum est*: angustus terræ circulus, cujus non modicam partem maria & flumina, montium juga, & vastæ solitudines occupant, magnitudini vestræ theatrum est. Ibi, ibi æmulationes vestras & certamina exercetis, ibi gloria vestra constringitur, ibi felicitatis vestræ est meta, ibi animus vester arctatur, quasi cœlestis magnitudinis incapax: ab sursum vos erigite? *Levate in excelsum oculos, & videte!* Nunquid nôtis, amplitudinem loci hujus mille & septendecim milliones, quingenta sexaginta duo millia, quinquies

quies centena milliaria circuitu suo complecti? *Nunquid non scitis? Nunquid non auditis?* Hæc omnia vestra sunt: *qui viceris, possidebit hæc* Vestra est hæc pulchra, & vasta planities, vestra sunt sphaera, vestra sidera, quorum minimum telluris vestrae amplitudinem vigesies complectitur.

VI. Ita, si mea me non fallit opinio, exclamabimus, dum interea, peragrato Cælo stellifero, nonam ac decimam Cæli sphaeram, quæ Cælum crystallinum appellatur, permeabimus. E qua materia hi cæli consistunt, inter terræ Doctores tam controversa, sintne nimirum liquidi ad instar auræ, an verò solidi, & ut quondam amicus ille Jobi credebatur, *tanquam are susti*, id modò ad oculum nobis patebit. Posteaquam verò ad primum mobile, ut vocant, accesserimus, ô quanto cum gaudio mensuram, ordinem, & sapientissimas ordinatissimi hujus motus leges spectabimus! tunc videbimus veterum Ægyptiorum, Chaldæorum, atque Græcorum errorem, qui cælos animatos, & non aliter ac corpora nostra, vivente quadam animâ instructos somniabant. Ridebitis Origenem, qui simili errore abreptus stellas virtutis & vitii, defectûs & perfectionis fecit capaces. Ibi agnosceatis, an motus iste à sola DEI voluntate & nutu dependeat, uti placuit Alberto Magno, an verò Angelicarum mentium directione nitatur, ut visum est Doctori Angelico, majori discipulo suomet magistro; ibi intelligetis, an uno mo-

vente rotentur sidera, an verò pluribus; summâ denique voluptate percipietis, an cælorum motus Harmonicum illum concentum efficiant, Pythagoricis probatum, negatum tamen à Peripareticis, qui dedignabantur concedere, quod aurium testimonio nunquam licuit explorare.

VII. Quanquam si vel Sirenes ibi inveniretis, à Platone somnias, scio, omnes earum blanditias nec ad momentum vos à cursu vestro retardaturas; meliora cantica, concentus nobilior, deliciae meliores vos manent. Eia lætamini, ecce Paradisum oculis contingimus; Superi! cursu concito properemus, *festinemus ingredi in il-* *Ad Hebr.* *lam requiem.* Non jam Italiam, Italia- *8. 11.* *liam* inclamabo fidelissimus vester Achates; sed ecce Empyrium! Empyrium! *su- Ps. 136.* *per flumina Babylonis,* quondam inter planctus & suspiria confeditis. Ecce Empyrium, viventium patria, delictorum refugium afflictorum, naufragorum portus auspiciatissimus, *ecce tabernaculum DEI cum hominibus!* Ecce, ecce, an non pulchrum & concinnum satis? Certè quidquid in aliis cælis formosum, admirandum, lucidum vidistis, sedis Empyriæ intuitu evanescit, haud aliter quàm lux cicindelæ ad solis ortum: quo enim alio sine tam distinctè & singillatim eorum vobis pulchritudinem declaravi; quàm ut inde discatis, qualis civitas ipsa futura sit, cujus suburbana, & primi aditus tam elegantes & pulchri sunt? Ne ergo vos pigeat, mentem mihi advertere, nec ullus vestrum me

accuset, quòd tempus inutilli hypotyposi frustra consumperim: ego non jacturam, sed lucrum me fecisse existimo; si enim tanta est opulencia, tantusque ornatu earum partium, quas Beati vilium instar mapalium despiciunt, & pedibus subjectas conculcant, quanam illa erunt conclavia, ubi residebant? quis aularum ambitus, ubi inambulabunt? quæ hortorum delicia, ubi animos relaxabunt? si tanta est pavimenti elegantia, quanta erit laquearis, camerarum, & fornicum? qualis erit aularum & peristromatum? an non DEUS stationem omnium pulcherrimam amicis suis reservaverit, Petro pro se cruce affixo, Paulo capite plexo, & reliquæ Martyrum turmæ, qui DEI amore se ipsos ad mortem usque odio persecuti sunt? *Non dilexerunt animas suas usque ad mortem.* Si tam magnifica sunt illa, quæ in terris inimicis suis utenda, fruenda indulget, Neronibus nimirum, Diocletianis, Decijs, & Caracallis? *Quam magnifica, quam magnifica, exclamare licet cum S. Eucherio, quam magnifica fulgebit perpetuis forme rebus, cum sit nunc tam speciosa peritura?*

Apoc.

32. 11.

usque ad mortem. Si tam magnifica sunt illa, quæ in terris inimicis suis utenda, fruenda indulget, Neronibus nimirum, Diocletianis, Decijs, & Caracallis? Quam magnifica, quam magnifica, exclamare licet cum S. Eucherio, quam magnifica fulgebit perpetuis forme rebus, cum sit nunc tam speciosa peritura?

Epist. 1.

paracet.

usque ad mortem. Si tam magnifica sunt illa, quæ in terris inimicis suis utenda, fruenda indulget, Neronibus nimirum, Diocletianis, Decijs, & Caracallis? Quam magnifica, quam magnifica, exclamare licet cum S. Eucherio, quam magnifica fulgebit perpetuis forme rebus, cum sit nunc tam speciosa peritura?

VIII. Interea videbimus civitatem illam majestate eximiam, inexplicabili operis symmetriâ fabricatam, locoque totius mundi maximè excelsio, nitido & puro sitam: ejus vastitas nulla milliarium scalâ mensurari potest, ut ait Jeremias, *si mensurari poterint cæli sursum: omnis crystal- lus diaphanæ murorum transparentiæ cedit, nec gemmæ eorum pulchritu-*

1er. 31.

37.

si mensurari poterint cæli sursum: omnis crystal- lus diaphanæ murorum transparentiæ cedit, nec gemmæ eorum pulchritu-

dini conferti possunt. Quadratam eam scripsit divus Joannes, qui Ichnographiam illius in Apocalypsi sua, quæ *Cor.* si carbone in charta expressam habet. Si fabricæ artificium consideres, superare videtur materiam; si materiam contempleris, dices omni arte nobiliorem. Hæc enim verò est urbs absolutæ pulchritudinis: *Civitas perfecta decoris.* Duodecim vastæ magnitudinis portæ è totidem margaritis constructæ aditum præbent: *duodecim porta, duodecim margarita.* Superi l quæ scalpti elegantia? quæ magnificentia fabricæ? quæ majestas aspectûs? *Quam pulchra Tabernacula Jacob; & tentoria tua Israel: verè non est hic aliud nisi domus DEI.* Quin ergo alacres curru desilimus, ac fores pulsamus, ut audiamur? *Attolite portas.* Sed ecce per patentem sponte paradisi portas angelicarum mentium chorus obviam procedit, qui festivâ musicorum organorum symphoniâ, & canoro vocum concentu insonabunt: *intra in gaudium Domini tui?* ut primâ istâ officiosâ salutationis formulâ futuræ beatitudinis magnitudinem designent, quæ usquequaque infinita est, & omni ex parte immensa, atque adeo, ut observavit Anselmus, cum gaudium instar oceani vastissimum in nos intrare non possit, nos gaudio immergamur.

IX. Sed ego jam functus officio meo, melioribus vos ductoribus committo, Auditores, quos video Angelorum consortio jam frui: quid posthac in Paradiso visuri, quid acturi sitis, id enim verò me latet: satis mihi

mibi est, vos ad ejusdem limina statuisse; reliqua à captu meo nimium quantum remota sunt: *nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, que preparavit DEVS iis, qui diligunt illum.* Et quid ego, tam tenui cælestium rerum notitiâ tinctus, de Cælo dicere præsumam? Illud solum scio, ingressuros vos terram novam, è cujus finibus omnis umbra doloris exulat; nulla ibi nox aut caligo, quæ terreat; non calor, qui adurat; non gelu, quod affligat: oculi, quidquid amœnum & elegans; aures, quidquid harmonicum & suave; nates, quidquid odore gratum; palatum, quidquid dulce ac lapidum, tactus, quidquid delicatum & blandum cogitari potest, percipiet: corpus claritate solem, agilitate auras, subtilitate ignem, robore adamantem superabit. Quidquid in singulis hominis ætatibus perfectionis est, complectentur Beati; candorem suum pueritia, vivacitatem juvenia, robur ætas virilis, & majestatem senectus contribuet. Ibi nationum omnium linguis promptissimè loquemini, omnium temporum gesta & historiarum monumenta callebitis; gratiarum, & charitum lepore affluetis, omnium vocum varietate cantabitis; quidquid mens & animus unquam speculatus est, penetrabitis, & si his majora dixerò, nihil tamen dixerò: si enim non longè ampliora ibi invenirentur, quomodo Paulus dixisset, ea omnem linguæ humanæ mentisquæ facultatem transcendere? *Arcana verba, quæ non licet homini loqui.* Hæc autem, quæ

recensui, ex omnibus pulpitis perforant, penicillis exprimuntur, libris vulgantur, suntque rudissimæ etiam plebi notissima ac decantata: atque adeò arcana non sunt. Aperiam ergo, quid velut per somnium credam futurum, quando inter Angelorum amicissimos complexus paradisi limen primum subibitis. Ducent vos illi per viam auro stratam ad thronum divinum; prius autem diversas Beatorum sedes ac mansiones, Apostolis à Christo promissas vobis monstrabunt: monebunt tamen, hæc sedium divinitatem nullam movere inter inquilinos discordiam; omnes enim arcifissimo charitatis nexu conjuncti, de singulorum felicitate veluti propriâ, gaudent: est ibi multitudo absque confusione, excellentia gradus & dignitatis absque fastu, ordo inferior absque æmulatione, nec inæqualitas amicitiam solvit; cum enim ibi gratia naturæ dominetur, fratrum nullus aut desiderat, aut desiderare potest majorem hæreditatis portionem, quàm à Patre taxatam. Verbo imperturbata ibi viget concordia, pax summa summusque animorum consensus: *se- 1/a. 32. debet populus in pulchritudine pacis, 18.* hominem inter & DEUM, inferiores inter & superiores, corpus inter & animam, appetitum inter & rationem. Ita vestri comites & illustres conductores Angeli in via vobis loquentur, cum in dictorum confirmationem videbitis, in adventum vestrum beatorum agmina certatim effusa, inter festivas gratulationes, ac latissimos applausus, non aliter ac olim

terrestris Hierosolymæ cives in occursum Davidis ruerunt, cum à celebri gigantis triumpho gloriosus rediret. Et quale, obsecro, vobis gaudium erit, si inter hæc Beatorum turmas in veterem charumque amicum, jam diu ante vos fato functum, felici sorte incidetis; inexplicabili certè lætitiæ sensu in eorum amplexus & oscula ruetis, æterno jam eorum confortio læti, quorum brevem absentiam tantis quondam lamentis prosequabimini. O sponse mi dulcissime! exclamabit vidua: ò mater charissima! dicet filius: verène te video, an mei mihi oculi illudunt? Et tu amicorum meorum intime atque suavissime, ò quàm te video diversum, & pulchriorem ab illo, quem olim amisi? meministine adhuc, quàm sollicitè olim in vita mortali inter nos contulerimus, quid totà nobis æternitate futurum esset? ecce nos in præsentiarum arctissimè unitos, & indissolubili nexu conjunctos absque ullo metu, ne quidquam deinceps nos separaret: sic semper cum Domino erimus. Nec minori, credite mihi, Auditores, exultabitis gaudio, si inter hæc Sanctorum agmina illos videbitis, quos, velut salutis vestræ Patronos singulari quondam affectu coluistis; si videritis Divum Dominicum, Franciscum & Josephum; si Antonium Paduanum, Philippum Nerium, aliosque, quorum Aras toties frequentastis, quos jejuniis aliisque pijs operibus venerati estis, quorum laudes calamo & libris vulgastis, quorum cultum magno zelo promovistis, quorum glo-

riæ & venerationi vos totos conlocrastis. Si enim Titum Livium vidisse, uberem suorum laborum ac incommodorum mercedem esse contulerunt, quos è remotis orbis partibus ejus vivendi curiositas traxit, quid erit, videre in cæli gloria Petrum Apostolorum Principem, Paulum gentium Doctorem, Thomam scholarum Oraculum, Hieronymum, Augustinum, Chrylostomum, cum illis familiariter agere, illudque Jobi usurpare posse: *Auditu auris audivi te; tunc autem oculus meus videt te?* Forsan eorum pedibus obsequiosi ac venerabundi vos advolvere tentabitis; sed illi hoc obsequium blandè reculebunt, vosque non jam amplius devotos sibi clientes, sed municipes, contubernales, & socios compellabunt: *jam non estis, ut quondam, hospites & advena, sed cives Sanctorum, quodque reliqua longè excedit, domestici DEI.*

X. Inter hæc supremo paulatim Divinitatis solio vicini acceditis, & postquam cum tenerrimo reverentiæ sensu ad ejus dexteram JESUM Salvatorem, ad lævam verò Virgineam Ejus Matrem videritis, exortum subito, menti que vestræ potentissimè lapsus gloriæ lumen vos confortabit, & videbitis, O superi! quæ visio? videbitis splendoris abyssum, Majestatis theatrum, centrum omnis gloriæ, DEUM ipsum: *videbitis eum, sicuti est.* Et quid sibi, ò Christiani, quid sibi vult: *DEUM videbitis!* quis mihi mentem acuet, quis linguam purgabit, ut vel modicè expli-

v. ad
Thessal.
4.

cem, quid sit, DEUM videre? Illum, illum videbitis, qui sibi soli sufficiens, tota vixit aeternitate nemini cognitus, omnique creato confortio destitutus, nec tamen minus beatus, quia solus, nec gloriosus minus, quia absconditus. Illum videbitis, qui est beatitudo perfecta creaturarum omnium. Illum videbitis, qui omnibus dat esse, a nemine accipit; qui omnibus dat vitam, nemo ipsi; qui omnibus dat robur & vires, ipse nullius indigus. Illum videbitis, qui remotissime a vobis distat, & tamen vicinissimus est; illum, qui nullo loco constringitur, & ubique praesens; illum, qui nullam percurrit aetatem, & tamen omnibus seculis convixit. Nolite arbitrari, vos DEUM videndo visuros quidquam eorum, quae modo extra ipsum videtis; ista enim creata sunt, Ille increatus; haec commixta materiae, simplicissimus Ille; haec ab alieno influxu dependent, ipse absolutissimus est; haec certis arcata limitibus, Ille infinitus; haec caduca, Immortalis ille; ista defectuosa, Ille perfectus; quidquid tamen extra illum videtis, in illo clarissime intuebitur. Videbitis illum operantem in omnibus, absque defatigatione; omnia in illo contenta per eminentiam, non per proprietatem; in illo videbitis, quidquid pulchri relucet in sole, quidquid placet in stellis, quod blandum ardet in Iride, quod rapit in floribus, quod recreat in fontibus, quod sapit in cibus, quod delectat in sono; nihil tamen horum est ipse, non Harmonia, non cibus; non fons, non flos, non stella, non sol. In illo rerum omnium perfectiones, nullius tamen rei esse, quia nihil defectuosum, videbitis: in illo videbitis candorem, sed nullam tinctum maculam; pulchritudinem, nulli obnoxiam mutationi; potentiam, nulli aemulo subjectam; scientiam, a nullius magisterio pendentem; bonitatem, nullis corruptam cupiditatibus; substantiam, sed sine accidentibus; vitam, sed nulla morte finiendam. Quid amplius? DEUM videbitis. O vos beatos millies! DEUM videbitis, videbitis, videbitis eum, sicuti est. O si videre vobis modo liceret statum animi vestri ad primum Deitatis aspectum? quae amoris deliqua sentiretis, quae charitatis incendia, quos raptus & extases, quas dulcedines? Tunc enim verò prono corpore, & demississimam animi reverentiam Majestatem illam adorabitis, ac velut tanto bono penitus indigni, in planctus; suspiria aliosque inter mortales consuetos affectus prorumpere voletis; sed id jam vobis minime permittetur: *non audietur ultra vox fle- Is. 15. tus & vox clamoris; DEUS ipse 19. manuum propria lacrymas vestras ad ultimam usque stillam absterget: aufferet Dominus DEVS lacrymam ab 18. omni facie: nec gemitus, nec luctus, nec lamenta supererunt; unico enim DEI intuitu angustiae veteres aeternam oblivione delebuntur? oblivioni Is. 65. tradita sunt angustiae priores. Non 16. affliget vos tunc acerba praeteritorum dolorum memoria; non jejuniorum,*

R. P. Segneri Quadragesimale.

R

sta.

flagrorum, aliarumque austeritatum recordatio; id unum choro unanimi
Psal. 89. intonabunt Beati omnes, *latati sumus* pro diebus, quibus nos humiliasti, annis, quibus vidimus mala. Ecce non dicunt, se sustinuisse mala, sed vidisse tantum: *vidimus mala, vidimus mala!* quia probe agnoscunt, omnia Martyrum tormenta, cruces, catastas, equuleos, somnium duntaxat fuisse, si voluptatibus, quæ consecutæ sunt, comparentur.

XI. Sed scire forsitan ex me desideratis, in quosnam tunc animi sensus, affectus & verba ad tanti boni aspectum prorupturi sitis. Sed nolite me percontari, auditores; id enim me ignorare, candidè fateor; quamquam probe noverim, quid pro me ipso dicendum paraverim, cum felix illa hora illucesceret, quæ ad tantæ gloriæ possessionem admittat: quam primum ad amplexum pedum illorum, & faciei aspectum pertingam, *Job. 32.* & veniam usque ad solium ejus: dicam DEO meo, nimiam omnino fuisse suam erga me bonitatem; quæ me creaturam vilissimam salvare dignatus est, æternis potius flammis, quam tanto bono dignissimum; hunc esse unice ejus favorem & beneficium: quod citra omne meum meritum, ad Gloriam me destinaverit: *Psal. 17.* *salvum me fecit, quoniam voluit me;* hoc ipsum tamen summo mihi gaudio esse, nec tam charam mihi fore beatitudinem meam, si illam meis potius meritis, quam Divino favori deberem; sic enim crescere meum in DEUM amorem, & gaudium es-

se plenum. Dicam DEO, mentis suram & objectum gaudij, quod scio ex visione beata, non esse propriam meam felicitatem, sed Eam, quæ Ipsum beatum esse video: paratum me esse, millies pati inferni pœnas, & æternum privari deliciosisimâ Ipsius visione, si id vel ad minimum Divinæ gloriæ augmentum cederet. Hæc & centum alia paraverim dicenda, si quando momentum illud fortunatum advenerit, ut de facie illum videam, atque in eandem cum DEO imaginem transformatum me esse experiar, unum aliquid per amorem factus cum DEO, ita ut Ego DEUS, & DEUS ego esse videatur, quemadmodum ferrum ignitum (quæ est similitudo D. Thomæ) unum aliquid cum igne evadit, ita ut ferrum videatur esse ignis, & ignis ferrum. Sed quid somnio miser? quid delirat animus imaginatione futuræ felicitatis, velut extasi, abreptus? anne unquam mihi licebit, ad tanti boni fruitionem admitti? hinc DEUM intuebuntur? *Regem in corpore suo videbunt oculi mei?* Et quando tandem, ah! quando veniet hæc hora? O gravia nimis & importuna vincula! ac compedes quæ constrictionem tenent animam meam! O quando tandem rumpemini, ut ad contemplandum DEUM meum, non aliter ac ignis ad sphaeram sibi naturalem, vel sagitta ad metam liberè avolem? ô vitam nimium diuturnam! ô mortem lentam, & morosam! *quis me liberabit de corpore mortis hujus?*

hujus ? O montes & valles, O campi & silvæ, tædet vos diutiùs intueri. Quid enim me delectet in terra, si illa cogito, quæ me manent in cælo? Non jam vobis in video vestras opes, ô Principes! vestras lauros, ô milites! vestram scientiam, ô literati! vestras voluptates, ô amantes! vestros thesauros, ô avari! Utimini, frumini; non in video: Paradisus, Paradisus! *Melior est dies una in atriiis Domini super millia.* Unicum beatitudinis momentum, non jam dicam intra intimos Sanctuarii recessus, sed ad limina tantùm, *in atriiis Domini, in atriiis,* unicum tale momentum plus liquidissimæ voluptatis affert, quàm quidquid omnes simul mortales à mundi primordio ad finem usque degustant. O fortunatum animæ in gloriam ingressum! ô diem lætitiæ, diem triumphi! *Insignis dies solennitatis meæ.* sed quò magis affectibus meis indulgeo, eò magis implicari & longiùs abripi me video: *sive in corpore, nescio, sive extra corpus.* Abrumpo igitur sermonis filum, atque illud duntaxat vobis in clamo terram ac terrena sibi habeat, qui aïs delectatur; qui autem beatus esse desiderat, ad cælum! ad cælum tendat! illuc, illuc anhelet; ad cælum! ad cælum! *qua sursum sunt querite, qua sursum sunt, sapite, non qua super terram.*

P A R S A L T E R A.

XII. **O** Mne quidem studium, atque animi vires in id hæcenus impendi, Auditores, ut primum animæ in gloriam ingressum vivis coloribus exprimerem; video tamen,

nimiùm quantum me à prima idæa aberrasse, nec Eclypon meum prototypo respondere. Ezechiel in argilla & cocto latere terrestrem olim Sionem delineavit; sed ego, ô me fatuum! ausu magis temerario abreptus, cœlestem vobis Hierosolymam descripsi: quàm rudis & imperfecta sit artis meæ opera, nemo non videt; imperito nimiùm penicillo sum usus, non diffiteor, nec opus est, ut illud mihi exprobratis: hæc tamen ipsa imperitia ad scopum meum aptissimè servit, facitque, ut, cum malè locutus sim, meliùs perorem, & cum pauca dixerim, plura concludam. Novi perbenè; me nec umbram eorum bonorum attigisse, quibus beati in cœlis fruuntur; fingite tamen nil aliud ibi inveniri, quàm quod proposui: an non hoc solum vestro labore dignissimum, & quocunque pretio comparandum censetis? quanto ergo magis, cum incomparabiliter majora sint illa bona, imò tanta, ut, etsi multa de iis dixerò, nihil tamen me dixisse profitear. Id unum igitur dubium relinqui posset an bonum illud, quod adumbravi, nostrum conatum ac studium mereatur. Sed: ecce! unico Divi Chrylostomi argumento id demonstrepo. Edicite, si omnibus & singulis, quotquot vestrum senio & ætate confecti sunt, hodie promitterem, me rugosam eorum frontem explicaturum, canas è vertice nives pulsurum, primævum juventæ florem & exhaustum corporis robur redditurum, ut mille annorum decursu formosi, sani, & vegeti vivatis: quàm liberale præmium mihi decerneretis?

Memini, me de quodam Æsone audire, illum spe juventæ recuperandæ non recusasse, bullienti abeno & ardenti sulphure mergi, suumque jugulum Medææ cultro secandum præbuisse, quæ misero seni persuasit, se exhausto senili ac languido sanguine, juvenilem illi ac recentem reddituram. Sed quid opus est fabulis? an non quotidie videmus, quantum mortaliolum plurimi sustineant, ut vel unum annum vitæ suæ adjiciant? an non pretiosam illis mercedem statuunt, qui ferro in eos sæviunt, candentes laminas admovent, pharmaca amara propinant, & medicatos liquores ad nauseam ingerunt? Quid non Antigonus Archiatro suo Erisitrato donavit? quid non Phalaris medico Policleti? nunquid notorium est, celebrem illum Galliarum Regem Ludovicum Undecimum sanitatis amore, medico suo in menses singulos decem scutatorum millia dedisse, quamvis ab illo nil nisi cruciatus & tormenta in dies acciperet? Quid ergo sperare non possem, si pulsus senectutis incommodis, ætatem floridam conferre vobis possem? ad omnem vos nutum promptos experire: inimico, si juberem, veniam daretis, à blasphemis abstineretis, prava consortia vitaretis, imò, si Chrysothomo fides est, Sanctorum vitam viveretis: *Nihil est, inquit, quod pro hac promissione non eligeres, tam facere, quam pati.* Sed nunquid in Cœlo promissi vobis juventam semper floridam immortalem, æternam? & hanc indubitato? *Renovabitur ut aquila juvenis tua.* Hoc ergo satis esse debe-

Psalm.
202.5.

ret, ut nullus vos à virtutis studio labor, nulla doloris acerbitas absterret. Sed nunquid vobis his majorum promissi? tot ac tantorum colorum obtutum, tantarum dominium regionum, tantorum Heroum consortium, tantam deliciarum varietatem, scientiarum copiam, tantarum dotum ornamenta, & ad hæc omnia claram DEI visionem, quæ una & sola cordi vestro replendo, & satiando par est: *Erunt omnia in omnibus.* Fierine ergo potest, ut tanti spesucti à vobis obtinere non possit, quod longè minoris expectatio obtineret? Sed quid dubito, num fieri id possit, cum videam, modò id fieri? Video enim, bona terrena, tantò cœlestibus inferiora, *meraque mendacia*, uti illa Ecclesiasticus appellat, æstimari, quæri, & quocunque pretio comparari, cœlestia vero contemni ac negligi; paradisi jacturam omnium nobis vilissima est. Si necesse est, aut cœlum aut pecuniam perdere, perdatur cœlum! si aut scœmina, aut paradisi repudiandus est; repudietur paradisi! si aut cœlo aut honore carendum, careatur cœlo! Edicite, quæso, Auditores, si mercator divitem ex Indiis onerariam reducat, atque alto in mari periculosâ tempestate obruatur; nunquid omni curâ & studio mercibus consulit, easque salvas esse cupit? Si verò ventorum furia, navigii quassatio, fluctuum assultus, Epibatarum clamores, & præsentaneum mortis periculum ad mercium jacturam eum adigunt; quid obsecro facit? an ille forsitan pretiosissima quæque primò ejicit? minimè profectò: quid

quid ergo? vultu pallido, & manu tremulâ à vilioribus orditur; primò capsam pannis oneratam protrahit, & in undas præcipitat; mox ingravescente tempestate, cistam serico gravem arripit, & in mare projicit; si necdum ponunt undarum furia, cedo alteram, inquit, aromatibus onustam, & hanc quoque fluctibus consecrat. Superest theca pretiosissimis gemmis instructa; ad hujus jacturam resolvere se nequam potest. Interea tamen mare infremmit, cælum immugit, & prædam exposcit: renitens ille negat, & pernegat, abscondit gemmas, & secretissimo studio occulit; sed nautæ illas deprehendunt, & suis è latebris protractas demergi jubent: hinc enim verò mercator arreptum manibus thesaurum, cordi applicat, humectat lachrymis, & ad oram navigij acclinatus, semel atque iterum brachijs extra navim protensis, illum fluctibus parat injicere, mox poenitentia ductus retrahit manum, mavultque cum gemmis perire quàm absque illis vivere. Ita, ita comparatos vos volo, auditores! nulla debet esse ærumna tam gravis, nulla persecutio tam vehemens, ut paradisi jacturam facere decernatis; immensum enim ejus est pretium, *Omne desiderabile non potest ei comparari; omnem divitiarum opulentiam, omne voluptatum, dignitatum, honoris & vitæ pretium antecellit, atque ideo, ut rectè dixit Augustinus, acquiri potest, asinari non potest.* Cur ergo tam multi sunt, qui salutis negotium in postremas curas ablegant? *Salvus & illæsus sit honor, inveniunt, salva sint fortunæ bona, salva*

vindictæ cupido, salva amicitia & sanguinis jura, salva animi relaxamenta; de paradiso postea cogitabimus, noxarum Exomologesin aliàs obibimus, ad DEUM alio tempore convertemur; erit adhuc occasio, cum abjecta animæ bona è fluctibus extrahere & in tuto collocare licebit. O cæcitate! stultitiam! amentiam! O Paradisum incognitum, neglectum à mortalibus, & concultatum! Quis credat, tantos reperiri, *qui oculos suos statuerunt declinare in terram? Ita enim verò, statuerant, decreverunt; brutorum instar animalium oculos de terra non levant, adeo illam deperierunt; terram cogitant, de illa loquuntur, pro illa laborant. An & nos horum numero aggregari volumus? Ah advertat DEUS hanc à nobis dementiam! Ad paradisum, ad paradisum! Statuamus ex hoc momento, mundo libellum repudij dare, & ad cælum conversi exclamemus, Gloriosa, quis enim negare audeat? gloriosa dicta sunt de te, Civitas DEI! Sed, heu! tardè nimium gloriosa hæc, quæ de te dicta sunt cognovi: turpiter hactenus terræ te postposui, sed agnosco, & deprecor hanc injuriam, quam luminis & notitiæ defectu in te admisit. Posthac autem quis à te me avellet? An tribulatio? sola tui memoria suam illam mihi reddet. An angustia? Spes futurorum me solabitur. An famines? Hanc tui expectatio condiet. An nuditas? Hanc tu blandissimè fovabis. An periculum? Tu mihi tutissimum eris asylum. An persecutio? Tu triumphare me docebis, An gladius*

dius? Sed nulla me arma ab optata patria arcebunt; tu ferri horrorem in aurum, mucronem in radios, aciem in ferum commutabis. Non sunt condigna
passiones huius temporis ad futuram gloriam, qua revelabitur in nobis? in nobis, inquam, quia futura gloria non erit extra nos, sicut vana mundi gloria, sed intra nos: Revelabitur in nobis. Te igitur diu noctuque suspirabo, cum

*Rom. 8.
28.*

mihî necdum te frui liceat; Tibi mentem meam dedico: tibi cor depono, & animam consecro. O me fortunatum, si me recipias; quod si illud inpetrare necdum possum, lubens quidem acquilcam in loco peregrinationis mee, non alio tamen fine, quam ut omnibus innotescat, DEUM verè dixisti per Isaiam, Electi mei non laborabunt frustra.

SERMO UNDECIMUS

DIE LUNÆ POST SECUNDAM DOMINICAM.

Quæretis me, & in peccato vestro moriemini. Ioan. 8.

I.

Ntiqui moris est, ut cum mutæ pacis fœdera tractantur, offendenti munus sit, eam petere ab offenso, non verò offensi, ut offerat offenti. Ita Benadad Rex Syriæ, cum Achabo Israëlîs Regi reconciliari desideraret, quem motis prius in ipsum armis irritaverat, Procerum suorum nonnullos misit, qui sacco induti, & cinete caput aspersi ad pedes offensi Principis se abjecerunt, & Regis sui nomine veniam supplices poposcerunt. Diverso prorsus modo vobiscum hodie agi video, Auditores: dicite enim, num DEUS vos, an vos DEUM offendistis? extra dubium est, vos esse, qui frequentibus illum injuriis læsistis, nec perfunctoriè

tantum, sed multifariam, cogitatis vobis & opere: rationi ergo consentaneum foret, primos vos, missis caduceatoribus concordie fœdera rogare. Sed ecce Deus ipse me, licet indignissimum suum Ministrum, ad hoc negotium vobiscum tractandum ablegat, qui verò ille reus, vos læsi essetis: dumque vestram hîc frequentiam, vestrum fervorem, & pœnitentis animi signum confidero, omnino mihi persuadeo, vos ad pacem cum DEO ineundam esse paratos, eamque conclusam jam esse: quia tamen contumaces & obstinati deesse nunquam solent, qui opportunas reconciliationis occasiones negligunt, ac negotium istud temerariè procrastinare audent, ideo ex Christi imperio dedocere vos jubetis errorem hunc gravissimum, ac palam denun-